

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A kereskedelmi szakoktatás.

Talán felesleges azt magyaráznunk, hogy Magyarország területén — az ellensúlyozó törekvések ellenére — mély gyökereket vertek az altruista törekvések s aránylag rövid idő alatt erőteljes hálózata létesült ezen törekvések gyakorlati megnyilvánulásainak az ország területén mindenütt keletkezett és folyton szaporodó szövetkezetekben.

Rövid visszapillantást vetve a magyar szövetkezeti élet fejlődésére, meglepő az a haladás, mely e téren a lefolyt 10—15 év alatt mutatkozik s ezt az igazán óriási haladást is inkább az eszmében rejlő erőnek s néhány úttörő fáradhatatlan s mondhatnók elszánt férfiú munkájának kell tulajdonítanunk, mint sem annak, hogy kellő számú képzett gyakorlati erő és rátermett közegek munkába állításával sikerült az elért eredményeket létrehozni.

Az egész szövetkezeti mozgalom, dacára a már is elért eredményeknek, határozottan még igen fiatal nálunk s így nem lehet csodálni azt a minduntalan felhangzó panaszt, hogy itt, vagy amott is tág tere volna valamelyes szövetkezeti alakulásnak, de nincs meg a tengely, mely körül annak altruisztikus munkája megindulhatna, nincs *hozzáértő* vezető, nincs

szakképzett munkaerő, a ki a beállított szövetkezeti ügyvitel ellátására vállalkoznék.

Odáig már eljutottunk, hogy: az eszme terjed. De lehet-e kárhozatni azt a követelést, mely az eszme terjedésével kapcsolatban, az eddig elért gyakorlati eredményeknek ugyanoly mértékű terjedése érdekében megnyilvánul. Ehez azonban eszközök szükségesek, vagyis a szövetkezetek *szervezésére*, vezetésére és felvirágoztatására, — *képzett gyakorlati egyének kellenek*, milyeneknek az egész magyar szövetkezeti mozgalom nagy híjjával van s azért az egész mai szövetkezeti mozgalom gyakorlati megvalósítói dilettánsokból vannak toborozva.

Szó se lehet róla, hogy dacára a dilettantizmusnak ma már a szövetkezetek ügyvezetői megállják helyüket minden vonalon, de bizonyos, hogy míg ezt a rátermettségüket elsajátították, ahhoz idő és gyakorlat kellett, mely idő alatt a tapasztalatlanok esetleg koronákban is kifejezhető hátrányt jelentett a vezetésük alatt álló szövetkezetre.

Pedig ma már Magyarországon a szövetkezeti intézmények számottevő *kenyéradó tényezőiként* is tekinthetők. A vidéken működő különféle hitel és fogyasztási szövetkezetek száma az ötezeret meg-

haladja, míg az ezek központjait képező fővárosi nagy szövetkezeti központok maguk is legalább még egyszer annyi alkalmazottnak nyújtanak kenyeret és egzisztenciát. Akkor tehát, mikor a képzett munkaerő tekintetében a szövetkezeti mozgalomnak és általában a szövetkezeti életet mozgató gépezetnek ily nagy már a felszívó és eltartó képessége, joggal lehet rámutatni arra jelenségre, hogy az arra hivatott faktorok erejüket most már ne csak az eszme terjesztésére fordítsák, de az eszme megvalósítása és gyakorlati alkalmazhatása érdekében szükséges eszközök, szakképzett egyének gyakorlati kioktatására is irányítsák.

Ezen a téren pedig egy megdöbbentő jelenség állja útját az altruisztikus tevékenységre törekvő előharcosoknak. Ez a jelenség pedig az, hogy becsületes törekvésekben ma még hiába számítanak a kereskedelmileg képzett ifjuságra! Már pedig, ha a szövetkezeti alkotások kiépítői valamiben időt veszítettek, oka ennek csak abban kereshető, hogy felülről kezdték az építést, úgy hogy még ma sincs a szövetkezeti alkotásoknak élni kész ifjuságunk.

Sajnosan kell megállapítani, de ez így van. A mai kereskedelmi szakoktatás a szociális tevékenységre való oktatást

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Éjjel.

Irta: **Kőváry Kaffehr László.**

Vig, zajos társaságból jövek. Gazdagon omlottak rám az éjszaka hosszú, sötét fűrtel s beburkoltak csudás Iris-fátyolukkal. S az én lelkem, az én sajátos lelkem ilyenkor, ünnepélyes órákban és ünnepélyes órák után tart mindig csendes és szent hamvazó szerdát.

Épen a nagy és zajos machbet lakomáknál kél fel bennem az öröm helyett a nehéz bú. Észrevétlenül elrejtje magát a szív egyik rejtekébe s várja, míg a lármás vendégek kitakarodnak belőle, aztán előlép s lassu, de fájdalmas léptekkel jár fel s alá a szívünkben.

Minden érzékeny szívben, mely egykor nagy fájdalmat állott ki, nehéz sóhajként hangzik az öröm utócsengése.

Igy mentem én is ki édes-bús keservvel az éjszaka végtelenjébe, mely csendes volt, mint a jámbor haldokló, az egész természet átlátszó és tiszta s a lég oly barátságosan mozgott és hullámzott, mint az emberszív mozog, ha jó tettet vitt véghez.

Felnéztem a csillagos égre, hogy fájdalmam

megszelidüljön az éjszaka kézsimitásától, hogy igazán s melegen keblemre vonhassam, oly hűen ismerni tanuljam, miként azt tesszük mindazokkal, kikkel kezettfogva kell vándorolnunk a közös sirig.

Óh, ha azt tudnók, hogy a fájdalom örökké mienk, akkor elkészülnénk arra s csendes lemondási szerződést kötnénk vele; de a fény legesekélyebb sugárzása, mely egy röpke pillanatra megvilágítja a szerencsétlenek tömlőcéljét; a csekély, mulékony remény hosszú reménytelenség látszata közt; parányi felüdülés és önámítás hosszúra terjedő fájdalom ideje alatt; ezek azok, amik bátorságunkat felemésztik, a szívet meglágyítják ép úgy, mint a hogy tulajdonképen nem a fagy zúzza szét az ablaküveget, hanem a fagyengesztelő meleg időközében pattan a világos korong kétfelé.

Az éj lebocsátott rostélyá előtt állok... Szomoruan nézett le rám sötét fátyolán keresztül s vigasztaló hangon mondá: „Szenvedő szív, vigasztaló csillagokat küldök neked, hogy felemeljenek, megszilárdítsanak, erősítsenek s felbátorítsanak nehéz életpályád második útjára!”

...S az alá szürkülő éjszakán keresztül világos csillag ragyogott le; körülfogott színes sugaraival és szólt:

— Én vagyok a *szerecsse!* Vigasztalódjál!

Kiteritem előtted az élet aranysonyegét; meghivlak az élvezet ingyen asztalához; tarka színekkel és a legéhesebb zománcsal vonok be mindent fénysóvár szemeid előtt; teljesíteni fogom kívánságod sejtelmét is, még mielőtt azok kebledből kibontakoztak s élted minden óráját felékesitem gazdag színű öltözékekkel, drága kövekkel, mint a hogy ekesítik kelet menyasszonyát lakodalmis ünnepélyhez! Megnéztem a csillagot, szívem érintetlen, bezárt maradt s szólék:

— Hagyj el ragyogó kép, hű szerecsse! Hazudó fertőző, ki minden kéjt üres fényvel övez körül! Szemfényvesztő! Nem nyulok szívárvány színeid közé, melyek üres buborékokra hullanak! Hagyj el!

Szétfolyt a tünemény. A csillag átszelte a levegőt s eltűnt a végtelen mélyében. Ekkor egy másik csillag lépett elém s mondá:

— Én vagyok a *dicsőség*. Körülveszem halántékkodat a babér hervadhatatlan leveleivel, nevedet az utókor milliárdjainak ajkára függesztem s aranybetűkkel írom fel a történelem márványcsarnokába.

Távozz tőlem hű felhőnjáró, te szappanbuborék, ki az élet virágos fáját s gyümölcsökkel megrakott ágait száraz levelekből font koszorúval veszed körül! Eredj! S a csillag elhomályosult. Ekkor harmadik csillag lépett hozzám és szólt:

mondhatnók teljesen mellőzi; sőt adatokkal szolgálhatnánk arra is, hogy némely kereskedelmi iskolákban a szövetkezeteiket akként állítják az ifjuság elé, mint a kereskedelmi tényezők megrontóit s mint ilyenektől azt a kereskedelmileg képzett ifjút a legnagyobb mértékben óvják. Lehet-e azután az így nevelt ifjuságtól szövetkezeti tevékenységet várni, lehet-e az ilyenekből vált szövetkezeti vezetőktől hasznos eredményeket feltételezni akkor, a midőn magukba szívott gyűlölettel kezdik meg ott a munkát, a hol életexistenciájuk volna megalapozandó?

A szövetkezeti eszme terjesztőinek vezérférfiai s az úttörők élén álló Magyar Gazdaszövetség semmi esetre sem végeznének felesleges munkát, ha ezt a kérdést is a legsürgősebben megoldandó kérdések koszorujába fűznék, mert míg a kereskedelmi szakoktatás terén egyáltalán mellőzött, vagy csak mostoha gyermek marad a szövetkezeti s általában a szociális tevékenység ügye, addig a gyakorlati téren eddig is mutatkozó munkaerő hiány állandó marad, az eszme terjedésének rovására.

Itt az ideje ugyanis annak, hogy a szociális áramlat a magyar kereskedelmi szakoktatás terén is otthont találjon. Nem lehet túrni továbbra is azt az irányzatot, mely a kereskedelmi iskolák hallgatóiban egy-egy önmagát központnak képzelő »tartozik« — »követel« szatocs palántát lát, mert a kereskedelmi iskoláknak is gondoskodniok kell arról, hogy ne csak a rövidárú üzletek részére alkalmas könyvelőket, esetleg főnököket, de az altruisztikus törekvések részére is megfelelő szakértőket neveljenek.

Képviselőnk beszámolója. Abból az alkalomból, hogy a nyitrai választókerület országgyűlési képviselője, Mérey Lajos a folyó hó vége felé beszámoló beszédet készült tartani, aktualissá lett az a kérdés, hogy a kerület néppárti választói a beszámoló képviselővel szemben, minő álláspontra helyezkedjenek?

En vagyok a képelem! Saját világot teremtek neked s rózsák illatából rakom össze azt. Hegyekül a Hyblát és Montblancot adom, völgyekül a Tempet és Chamoneyt, tavakul a Comot és Genit tót, síkságu a Rajna völgyet és Saragossa fensíkjaikat, erdőket Itália olajligeteit és Hesperia bokrait, barlangul a Bancloset és Montmorency-t, sziget gyanant Caprit és Rügent, s mindezt földszitem Grönland est hajnalával és éjszakai fényével; holdvilág szivárvánnyal ezer színű fényvel. Reggelet a szűzi arc bíborából szövöm, befelhözöm a Dolee Károly szobraival, Jean Paul Titanjaival, az erdőket és bokrokat tele rakom csalogánnyal s a világ fölé egy végtelen aelhárfát vonok, melynek hurjain tova játszik a szív minden fuvalma, minden teveteg sóhaj. S te fogsz uralkodni e teremésben, mint korlátlan király, letepheted annak minden virágbimbóját s azok örömetest fonódnak koszorúba boldog homlokod körül.

Nem bűvölt el a csillag beszéde s felelem: — Hagyj el te tarka madár, ki nem jársz a földön soha! Jön az idő, a hatalmas, a gúnyos, a csendzavaró, kihúzza csendesen, egyenként tarka tollaidat, s ha az ellankadt vér új életerővel átlúktet izmaimon, lehull lepkeszárnyad s az első hó, mely megföhéri fejedet, belepí Tempedet és Montblancodat s a képelem sasfogata törött szán-

Mérey Lajosnak az utóbbi időben tanusított politikai magatartását lehetetlen helyeselnünk, mert bár hívei vagyunk az ország gazdasági önállóságának, bár abban a meggyőződésben élünk, hogy Magyarország gazdasági erői addig ki nem fejlődhetnek teljesen, a míg védvamos politikánkat nem önállósítjuk s ezen politikának oltalma alá ipari terményeinket nem helyezzük, mégis a politikai helyzetnek felborítását azért, hogy az önálló bankot, gazdasági életünknek ezt a másodrangú fontossággal bíró szervét már 1911 ben felállíthassuk, — magas árnak tartjuk.

Nem vonjuk kétségbe, hogy tiszteletre méltó indítókok vezették képviselőnket és pártját abban az ellenszegülésben, melylyel a koalíció mérsékelt politikáját az érvényesülés tere-ről leszorították, de ezek a motívumok csak az egyéneket, az embereket igazolhatják, korántsem igazolják azonban a politikájukat. A letűnt liberális rendszer feleléstése és nyakunkra ütése, már eddig is egyik legfanyarabb gyümölcse a Justh-párt politikájának.

Mindazonáltal szívesen hallgatjuk meg képviselőnket, kinek az önálló bankert folytatott küzdelem esetelésén kívül bizonyára még egyéb mondani valója is lesz. Hiszen a nyitrai választókerületnek Mérey Lajoshoz hasonló tevékenységű képviselője még alig volt. A míg az a végzetes bankkérdés fel nem merült és a politika szekere a koalíció által vágott csapáson akadálytalanul előre haladt, nem volt országos kérdés, melynek parlamenti tárgyalásából Mérey ki nem vette volna a maga részét s mindig abban az irányban érvényesítette befolyását, mely iránytól a nemzetfentartó magyar politikának megerősödését méltán várhatjuk.

Kerülete érdekében pedig képviselőnk annyit tett, a mennyinél többet az adott viszonyok között senki sem tehetett volna. Bármely közügyben fordult hozzá a kerület közönsége, ő azt mindig vállalta és befolyásának latbavetésével támogatta. Különösen a kerület székvaróságának érdekeit viselte szíven. A Nyitrai létesítendő kulturpalota ügyét elsőnek ő mozgatta a kormánynál, sokat fáradt az illetékes tényezőkkel karöltve a főgymnasium anyagi viszonyainak rendezése körül.

Nem akarunk mi ezzel beharangozni Mérey Lajos beszámolójának, arra neki nincs szüksége, az ő egyéni súlya elég nagy ahhoz, hogy beszéde iránt figyelmet és érdeklődést keltsen. Mi csak jelezni akartuk azt, hogy bár a végletekig vitt bankpolitikával nem értünk egyet, mégis találunk képviselőnk működésében elég támpontot arra, hogy iránta köszönetünk és elismerésünknek kifejezést adjunk.

kökönt vanszorog a fagygyá dermedt teremésben át! Hagyj el!

Másik csillag lépett most elő s szólt: — Én vagyok a remény! A szívnek ingerkedő játszótársa, az élet regg és esthajnal, Elyseumot festek a tömlök falaira, paradicsomi világot mutatok a megtört szemfénynek, balszamos vigaszt öntök a szenvedő lelkebe s aranyos napsugarat hintek a bánatosok éjszakájába. Letöröm a szenvedők könnyeit s a boldogtalan szerelmeseket virágok fölé épített jövő szellemesökjával illetem!

— De én nem hittem neki s mondam: — Hagyj el. Nem indítod meg szívemet! Lehetsz sötét szívnek bágyadt fénysugára, lótvirág a szerencse sirján s boldogtalan szerelem megtörtött szívére lepergő könnyesepp, de birodalmad összeomlik, hatalmas remény. Vigasztalásod hatástalan lesz a szívre, mely életének úde forrását, szívének titkos életét, lenyének gerjedelmeit végtelen szerelemmel másik szívhez köte; s e szív megcsalta őt. Ilyenkor megtörik varázsod hóbertos remény, mert a szívnek, mely a legszentebben egy másik szívtől megcsalattott, melynek gyökerei a szenvedésektől széttörtettek, nem nyujthatsz semmit, de semmit...

... Hagyj el szegény remény! A csillag fényes tűzszavot irt az egre s eltűnt. Ekkor egy másik tűt elő s szólt: — Én a vallás vagyok!

A trencsényi főispán felmentése.

A Khuen-Héderváry kormány a főispáni felmentések sorát a függetlenségi párthoz tartozó főispánok felmentésével kezdte meg s így kapott felmentést állásától Trencsénmegye főispánja is, dr. Smialovszky Valér.

Dr. Smialovszky Valérnak Trencsén megye eléről való távozását őszintén sajnáljuk. A távozó főispán, mint ember, egyéniségének szeretetre méltó voltáért már azelőtt is birta barátainak a nagybecsülését. Mint főispán, ugyancsak egyéniségének varázsával kiszélesítette a becsülésnek és a tiszteletnek azt a körét, a melyben azelőtt csak bizalmas emberei foglaltak helyet. A vezetése alatt állott vármegyét meleg szívvel szerette, jólétének előmozdításáért fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki. A politikai pártok iránt koncilians, tapintatos magatartást tanusított s velők szemben az igazságosság és méltányosság elvét tőle telhetőleg érvényre emelni törekedett. A személyes szolgálatkészségben pedig úgyszólván nem ismert határt.

Mindez sokkal több, mint a mennyinek az emléket a múlt idő egyhamar eltörölhetné. Meg vagyunk győződve róla, hogy Trencsén vármegye közönsége, dr. Smialovszky Valér főispáni működésének emléket mindig becsben fogja tartani s híven fogja megőrizni hálájának koszorujában.

Nyitra város fogyasztási adókezelése.

VII.

A fogyasztási adók kérdését tehát még most is mély homály fedi. A költségvetésben is csak e két szóval szerepelnek e fontos adók: „házi kezelésben“... Ezen két szóból az világlik ki, hogy a város ezen adókat maga kezeli és hogy azok a városnak évenként 50 450 koronát hoznak.

A költségvetésben azonban sehol sem foglaltatik az, ki kezeli ezen adókat, mit kap érte, mennyit jövedelmeznek a városnak.

Mert nem elég az, ha a kiadási tételben látjuk, hogy a város ezen adók megváltása fejében 48,000 koronát fizet évenként a kincstárnak.

Igazán slendrián munka ez a költségvetés. Nem hiszünk, hogy akadna Magyarországon város, melynek oly felületesen volna összetákolva a költségvetése, mint épen Nyitra városának.

E hiányos munkáért csak a város polgármestere volna felelősségre vonható, ha nem tudnók, hogy Nyitra városában a polgármestert nem szokták a költségvetésért felelősségre vonni. A képviselőtestületnek a penztárnok és a számvéviszokta a szükséges felvilágosításokat megadni.

Keblemen a vigasz, karjaim közt a nyugalom, ajkaimon a béke. Hadd szenvedjen széttépett szíved; hadd száradjon ki szemedből a metsző bánat könnyeseppje, s ha lelkedet a szerencsétlenség, a fájdalom, a csalódás s a tapasztalat minden földi örömből kivetkőztették: akkor jer keblemre, jer anyai karjaimba s mint ujszülöttet takaralak a szeretet és vigasz pólyáiba! Jőjj hozzám! Hisz én vagyok a szerelem, a legegyszerűbb s azért legfényesebb szerelem s minden földi szeretet az euyémnek csak hulladéka! Én vagyok a szeretet kezdete, tartama és vége! Csak nálam van a nyugalom remetekunyhója s csak nálam a béke frigszekrénye. Én öntöm egyedül a szent és utolsó vigasz olaját vihardulta szívedbe, jőjj karjaim közé!

Ekkor halk, tavaszi fuvalom vonult át keblemen s úgy tetszett, mint ha egy mély lehelet felolvasztaná szívem jégkérget s az érzelmek újból felébredt s bilincsüket szétzúzott patakjai rohantak és csörgedeztek s lelkem az én sóhajos, imádságos lelkem, örömitát zengedezett a rózsaszínű mindenség felé.

*

Igen, az én sóhajos, imádságos lelkem ilyenkor ünnepélyes órákban és ünnepélyes órák után tart mindig csendes és szent hamvazó szerdát.

Tehát a pénztárnok és a számvévo uraktól kérünk mi is felvilágosítást arra nézve, miért nincsenek a fenti tételek az 1910. évre szóló városi költségvetésben feltüntetve? *A városnak melyik tisztviselője kezeli ezen adókat a városházán?* Mit kap ez az ember a fárasztó, nehéz munkáért a várostól?...

A város számtalan polgára kérdezi ezt tőlünk. Mi pedig, míg illetékes helyről nem kapunk felvilágosítást, a költségvetés szerint el nem igazodhatunk ebben a kérdésben. *Dr. Gáti.*

Ujdonságok.

Lapunk t. előfizetőit, kiknek előfizetése a múlt év végén lejárt, tisztelettel kérjük, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek.

A NYITRAMEGYEI SZEMLE
KIADÓHIVATALA.

Mépszövetségi értekezlet.

Megalakult a nyitrai megyei szervezet.

Az Országos Katolikus Népszövetség vezetősége f. h. 10-én Nyitra a katolikus kör helyiségében a nyitrai megyei igazgatókkal értekezletet tartott, melyre az országos központ képviselőiben ide érkeztek: *Ajtics Horváth Dezső, Brestyanszky Kálmán, dr. Ernszt Sándor, Jánoky Madocsány Gyula, Kovács Pál dr. orsz. képviselők és Haller István főtitkár.*

A nyitrai központi papság majdnem teljes számban vett részt az értekezleten, dr. *Bathány Vilmos* gróf koadjutor-püspökkel az élén. A szekesrápoltaliban jelen voltak: *Jeszenszky Alajos, Mihálik József, Kútaszer István és Kondor István* apátkanonokok.

A vármegyei helyi igazgatók közül, az igen kedvezőtlen időjárás ellenére, elég számban jelentek meg.

Kovács Pál dr. orsz. képviselő megnyitván az értekezletet átadta a szót *Haller István* főtitkárnak, a ki tömör előadásban fejtette ki a Kath. Népszövetségnek a gyakorlatban megvalósítandó feladatait. A Kath. Népszövetségnek mindezekelőtt *népmívelő* munkát kell végeznie. Erre szolgál a szövetség által kiadott sajtótermékek, melyek azonban *magyarázatra* szorulnak s ez az igazgatóknak egyik legfontosabb feladata. Másodszor a szövetség *gazdasági* szervezeteket létesít, s hogy ezen célját elérhesse, sajtótermékei által előkészíti a gazdasági szervezkedés talaját. Harmadszor a népszövetség behelyezni igyekszik a megbízható kath. férfiakat a *közélet* posztóiba, hogy azok ott a kath. érdekekért helyt álljanak.

A zajos tapssal fogadott beszéd után dr. *Ernszt Sándor* a népszövetség Nyitrai megyei viszonyait ismertette igen kimerítő, alapos előadásban. Nyitrai megye ezidő szerint *második* helyen áll a népszövetségi terhdítás tekintetében. A férfilakosságnak 18%-a tartozik itt a népszövetséghez, míg Sopron megyében, a mely az első ezen a ténren, a férfilakosság 30%-a.

Az előadó azután kifejtette egy *vármegyei szervezet* megalakításának a szükségét. Az országos szervezkedés után ugyanis most már az következik, hogy külön vármegyei szervezetek alakuljanak, melyek az országos központtal való elválaszthatatlan érintkezés mellett a saját agitációs hatáskörükbe vonhatják a vármegye területén kifejtendő tevékenység összes ágait.

Az értekezlet magáéva téve dr. *Ernszt Sándor* fejtegetéseit, a nyitrai megyei szervezet elnökéül egyértelmű lelkesedéssel *Jánoky-Madocsány Gyula* orsz. képviselőt választotta meg, a ki megköszönve a bizalmat, lelkes és szép beszédben esettelte a népszövetségi munkának a kath. társadalomra való kihatásait.

Az elnök mellé az értekezlet egy nagyobb számú bizottságot választott, melynek feladata lesz az elnököt munkájában támogatni. — Ezután az elnök a jelen voltak köszönetét tolmácsolva dr. *Bathány Vilmos* gróf koadjutor püspöknek megjelenséért, a tanácskozást berekesztette.

Az értekezlet után társas ebéd volt a kath. körben, mely alatt a jelen voltak bizalmas eszmecserét folytattak egymásközi. Két szép tószóban is alkalmunk volt az ebéd folyamán gyönyörködni, az egyiket *Mihálik József* apátkanonok a nyitrai népszövetség elnöke mondta, éltetve az országos központ jelenvolt képviselőit s főképe a nyitrai megyei szervezet új elnökét *Jánoky-Madocsány Gyula*

lát. *Mihálik apátkanonok* után az új elnök *Jánoky Madocsány Gyula* szólalt fel, poharat emelve a Népszövetség vezergárdájára, a klerusra, a melynek jelenvolt tagjait, első sorban a szekesrápoltaliban dignitáriusokat meleg szavakkal aposztrofálta.

Meg van tehát a Népszövetségnek nyitrai megyei szervezete, a mely most már hatáskörébe fogja vonni a népszövetségi ügy fentartásának és fejlesztésének összes érdekeit.

Kinevezések. A dévai kir. törvényszék elnöke *Buzna Pál* kir. járásbírói ideigl. díjokot a vajdahunyadi kir. járásbíróshoz telekkönyvi átalakító díjokká; a komáromi kir. törvényszék elnöke *Ruttkay Aladár* galgóci kir. járásbírói ideigl. díjokot a komáromi kir. törvényszékhez állandó minőségű díjokká nevezte ki.

Hymen. *Borz Lajos* andódi kántortanító a mult napokban esküdtött örök hűséget *Bellus Annuska* bazilikai énekesnőnek Esztergomban

A nyitrai közkórház igazgató orvosi állásának betöltése f. hó 7-én foglalkoztatta az egészségügyi bizottságot. A bizottság első helyen dr. *Hüekl Ernő* ersekújvári kórházi igazgató-orvost, második helyen dr. *Babó Tivadar* nyitrai kórházi főorvost, harmadik helyen *Zimmermann budapest-fővárosi orvost* jelölte.

Mindazonáltal, mint értesülünk, dr. *Babó Tivadar* kinevezése biztosra vehető. Ez esetben dr. *Vragassy Lipót* a budapesti Szt. Rókus-kórház orvosa, műtőorvossá fog kineveztetni a nyitrai kórházhoz.

A cigányprimás eljegyzése. Ifj. *Galbavy József* nagytapolcsányi cigányprimás eljegyezte *Hlavaty Micit*, *Hlavaty György* leányát Nagyszombatból.

Tanítói változások. *Hubácsék Valéria* kálmánfalvi tanítónő Chinoranban, *Nezsídunsky Márk* úrmencei tanító Pozsony-Almásan választott meg tanítónővé, illetőleg tanítónővé.

Egy negyedszázad az irtalmasság szolgálatában. A trencsényi vármegyei közkórházban működő irtalmasság nővérek érdemdús főnöknője *Plevka Piroška* nővér f. hó 2-án Gyertyászentelő Boldogasszony ünnepén ülte a kongregációba való belépésének 25 éves jubileumát. Ez alkalommal ssámosan üdvözöltek az ünnepelő főnöknő-nővért, a ki a szenvedő emberiség érdekében egy negyed századon át lankadatlanul küzdött az egészség és élet nagy ellenségei a különböző kórok és betegségek ellen s a ki ezt a nemes küzdelmet számtalan sok ember haláljától és elismerésétől kísérve tovább is folytatni fogja az emberbaráti szeretet legfáradságosabb és legönfeláldozóbb munkájának jegyében. Isten adjon neki erőt hozzá!

Halálozás. Dr. *Hübsch Adolf* csacai kir. közjegyző a Ferenc József rend lovagja február 3-án hosszas szenvedés után 59 éves korában elhunyt.

Adler Jánosné szül. *Czvajna Clementina* f. é. február hó 4-én reggeli 8 órakor a halotti szentségek ájtatos felvetele után élete 68 éves korában, boldog házasságának 35-ik évében az Urban csendesen elszenderült. Halálát ferje *Adler János* fia, Béla és menyé *Adler Béláné* szül. *Folkmann Margit* gyászolják.

Szilgyay Lajos szobotisti körjegyző hosszas betegség után meghalt.

Nyugodjanak békében!

Katolikus népszövetségi mozgalom. *Keasson* január 26-án délelőtt tíz órakor volt gyűlés. *Jurik Janos* tanító bevezető szavai után *Bartos János* központi titkár és *Micsko István* plebános ismertették a Népszövetséget. Azonnal 32-en iratkoztak be tagokul.

Lednicen január 26-án déli tizenkét órakor tartottak fényesen sikerült gyűlést. *Micsko István* plebános lelkes megnyitó beszéde után *Bartos János* titkár beszélt a Népszövetség céljairól és szükségességéről. *Podolay Győző* kántortanító szép beszéddel zárta be a gyűlést. Tagokul beiratkoztak 84-en.

Felsőnyiresden január 26-án délután négy órakor volt gyűlés. *Micsko István* plebános megnyitó beszéde után *Bartos János* titkár adta elő a Népszövetség célját és szervezetét. Azonnal 46-an iratkoztak be.

Trencsénfogason január 26-án este hat órakor volt gyűlés. *Hecská Pál* plebános bevezető szavai után *Micsko István* lednici plebános és *Bartos János* titkár ismertették a Népszövetséget. Tagokul jelentkeztek 28-an.

Trencsénöröskön január 27-én délelőtt tartottak jól sikerült gyűlést. *Bartoss János* helyi

plebános szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Utána *Bartos János* központi titkár beszélt a Népszövetség céljáról és szervezetről. *Bizik János* kántortanító és *Micsko István* lednici plebános lelkes beszédei után azonnal 68-an léptek be a Népszövetségbe.

Lázon január 28-án délelőtt volt gyűlés. *Budatinszky János* c. kanonok, plebános lelkes megnyitó beszéde után *Bartos János* központi titkár ismertette a Népszövetséget. Azonnal 36-an iratkoztak be. Több tagra van kilátás.

Féherhalmon január 28-án délután fényesen sikerült gyűlés volt. A gyűlést *Szolárik István* a község buzgó plebánosa nyitotta meg. Utána *Bartos János* titkár beszélt a Népszövetség céljáról és szükségességéről. Beszédének hatása alatt azonnal 128-an jelentkeztek tagokul.

Alsórétfalun január 28-án délelőtt tartottak gyűlést, amelyet *Piearszky Nándor* plebános szép beszéddel nyitott meg. Ezután *Bartos János* titkár fejtegette a Népszövetség céljait és szervezetét. Tagokul jelentkeztek 48-an.

Zsérén január 28-án tartotta meg a Népszövetség a közgyűlést, melyen *Kuna Pál* helyi igazgató a Népszövetség mult évi működéséről számolt be és felszólította a jelenlévő tagokat, hogy jövőben is hűvek maradjanak a Népszövetségi zászlóhoz.

Tökésújfalun január 30-án jól sikerült gyűlést tartott a Katolikus Népszövetség a helyi igazgató elnökleite alatt. A régi tagok megmaradtak. A taggyűjtés folyik.

Puhón az ottani katolikusok január 30-án látogatott népszövetségi gyűlést tartottak. *Dermisek Pál* esperes plebános nyitotta meg a gyűlést. *Bartos János* központi titkár ismertette ezután a Népszövetséget, kinek beszéde után 47 tag lépett be a Népszövetségbe.

Illaván január 30-án délután fényesen sikerült négygyűlés volt. Dr. *Chorényi József* esperes-plebános lelkes megnyitójá után *Bartos János* titkár ismertette a Népszövetség célját és szervezetét. Dr. *Pattantyus Ábrahám* Márton fegyintézetű főorvos az összetartás szükségességéről beszélt. Dr. *Chorényi* zárószavai után azonnal 154-en jelentkeztek tagokul.

Lédéczen január 31-én délelőtt volt gyűlés. *Ronchetti József* segédlelkész megnyitó beszéde után *Bartos János* központi titkár számolt be a Népszövetség eddigi működéséről s buzdította a jelenlévőket a Népszövetségben való kitartásra s a katolikus sajtó támogatására. Tagok száma 75.

Kaszán január 31-én délután volt nagyobb-szabású gyűlés, melyet *Moncsék József* prepost-plebános szép beszéddel nyitott meg. Utána *Bartos János* titkár beszélt a Népszövetség hivatásáról és feladatáról. *Moncsék József* záróbeszéde után több új tag jelentkezett. Összes tagok száma 71.

Bucányban február 2-án tartott a Népszövetség nagyszombati agitacionális bizottsága alakuló gyűlést, Mintegy ötszáz ember jött össze a kik a szónokokat igen nagy figyelemmel és élénk érdeklődéssel hallgatták. *Pázsitny Pál* megnyitójá után *Voldán Béla* beszélt, majd a szót *Veszely Gézának* adta át, a ki az organizáció szükségességét fejtegette. *Katona Ferenc* a Népszövetség szervezetét ismertette. *Krajcsovic István* buzdító szava után megalakult a szervezet. A tagok száma 127. Igazgatóknak *Pázsitny Pál* és *Ledéczy József* választottak meg.

Manigán délután volt a gyűlés. A nép nagy érdeklődéssel vette körül a szónokokat. Beszéltek *Voldán Béla*, *Veszely Géza*, *Katona Ferenc*. A taggyűjtés nagy lelkesedéssel megindult. Igazgatóknak *Bezik István* és ügyvezető igazgatóknak *Ambrusik Józsefet* választották meg.

Farsang utóljá. A nyitrai katolikus kör f. h. 5-en hangversénnyel összekötött táncmulatságot rendezett, mely méltán sorakozik a kör táncvígalmainak legkedélyesebb és legfestelenebb estéi közé s jelentékeny anyagi sikert is felmutathat.

A kör izlésesen díszített nagytermét már fél 8 órakor színültig töltötte meg az elite-közönség, mely gyönyörrel élvezte az Egyházi Zeneegylet által rendezett művészi hangversenyt. Kilenc óra felé járt az idő, midőn a termet tánchelyiséggé alakították át, a melyben nemsokára Terpsichore kegyeltjei vettek át a hangadó szerepet. Az első négyest 40 pár táncolta.

A nyitrai keresztény socialis egyesület farsang vasárnapján kabaret-estet rendezett. A *Hőjvadás* című vígjáték, mint az estély műsorának első darabja nagy derűségben tartotta mindvégig a publikumot. *Valasek Böske* k. a. *Risnyovszky János*, *Jankovics Pál*, *Viola Endre* és *Fekete Antal* játéka nemsokára ügyes rendezésről, hanem kiváló alakító erőről is tett bizonyosságot. Koupék, ma-

gánjelenetek következtek ezután, melyeket a közönség nem lankadó érdeklődéssel fogadott és zajos elismeréssel honorált.

Az estélyen felülizettek: H. A. 3 k., K. I. 5 kor., Cserenyey István dr., Fülöp László, Cserenyák Antal 2—2 kor., Kardoss Géza, Riszner Gyula 1—1 kor., N. N. 2-50 kor. Az adakozóknak ezután is hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

A nyitrai kath. legényegyletnek f. hó 7-én rendezett tréfas farsangi estélye várakozáson felül remekül sikerült. A mulatni vágyó közönség az egyesület helyiségeit zsfoltig megtöltötte. Már jóval fél 8 óra előtt jelentkeztek a vendégek, a kiket Kútvaszer István apátkanonok, az egyesület elnöke, mint házigazda fogadott ismert előzékenységgel. Negyed 9-kor az egyesület műkedvelő gárdája hozzáfogott a program lemorzsolásához.

A műkedvelő színészek sikeresen oldották meg nehéz feladatukat. Az impresszárió a csodagyerekekkel valóban remekelt. Különböző Nagy Sándor és Kollárik Ferenc már számtalanszor megállították helyüket a színpad deszkáin. A közönség meleg rokonszenvenek élénk tapsviharban adott kifejezést a darab végeztével. Az „Oh az a kaszáló” bohóság is remekül sikerült. Blahut Irma k. a. ez alkalommal is bizonyította színpadi rátermettségét és valóban remek asszonykát mutatott be. Partnere Suchala János is nagyban hozzájárult a darab sikeréhez. Simek Antal, mint zsidó tűzoltó nagy derűséggel tartotta a közönséget. „A kinyitott róza” szereplői is sok szívet nyújtottak. Csibik Ferenc, mint zsidó legionárius állandó derűséggel tartotta a hallgatóságot. Zongora kíséret mellett több énekszámot adott elő. Gala László és Mühlhauer Vilma k. a. a „Bál az utkaparónán” c. farsangi bohóságban oly rátermettséggel játszottak, hogy bármely színész megirigyelhette volna játékukat. Ezután Szivel József több új népdalt adott elő. Hangja kezdetben kissé fátyolos volt, de már a második énekszámán teljesen reszesített a derék műkedvelő baritonistát. A „hajművész” is kifogástalan volt, bár kissé haja kuszált volt. De ez mit sem vont le a megérdemelt sikeréből. A „szórakozott apák” Simek Antal és Nagy Sándor valóban kitétek magukért. Ritkán láttuk őket oly kedvvel játszani, mint épen hétfőn este. Hja, farsangi hangulatban voltak. Eggett lábuk alatt a talaj. Szórakozottak voltak már azért is, hogy az előadás kissé hosszabbra nyúlt, mint tervezték. Kostyál Márta k. a. és Nagy Zsiga játékukban szinte vetekedtek a két veterán műkedvelővel. A közönség zajos, szívvel fakadó tapsokkal, a rendezőség pedig virágcsokrokkal jutalmazta meg a derék szereplőket, kik igazán kedélyes estélyben reszesítették a legényegylet hálás közönségét.

A mulatság alkalmából felülizettek: Galbács Mihály 7 kor., Rauscher Ernő, Huszár István 4—4 kor., Blahut József, Stefánék Ferenc, Morvay Kállán 3—3 kor., Gabmayer Miklós, Fülöp László, Hallon Lajos, Bacsa János, Faschler Ferenc, Windisch N. N. N., Pecs Ede, Sulgan András 2—2 kor., Felix Rezső, Kiss István, Zelinka Emil, Hromy Antal, Cserenyák József, Tóth László, Kardoss Géza, Harmath Artur, Unzeitk József, Bócz Antal, N. N., Belák József, Blaskó József, Haskó János, Riszner Gyula, Greschner Ede 1—1 kor. Fogadják a rendezőség hálás köszönetét. (r.)

Egyházmegyei hír. Szpuszta István felsőmarikói s újabbán Belapatakára kinevezett plebánus, ez utóbbi javadalomról lemondott s ennek folytán Zsided Gusztáv kosárfalvi s.-lelkész, a ki felsőmarikóra adminisztrátornak volt kirendelve, Kosárfalvára rendeltetett vissza.

Felolvasás. A „Nyitrai Kath. Kör” 1910. évi február hó 13-án vasárnap este 6 órakor saját helyiségében felolvasó-estélyt tart a következő műsorral: 1. *Trío* Mendelssohn op. 49. (I. tétel. Molto allegro.) Hegedű, gordonka és zongora. 2. *Felolvasás.* Tárja *Enréd* Ferencz gimnásiumi tanár. 2. *Norvég táncok.* Grieg op. 35. (I. Allegro marcato. II. Allegretto tranquillo e grazioso.) Zongorán négy kézre. Belépő díj nincs. A kör a tagok ismerőseit is szívesen látja.

Szinielőadás a felsőbb leányiskolában. A nyitrai kath. felsőbb leányiskola folyó hó 5-én és a következő napon szinielőadást rendezett, mely újból fényes bizonyosságot tett az intézet magas színvonaláról és arról a helyes nevelési irányról, mely művészi ügyességgel tudja egyesíteni a szépet a hasznossal, a mulattatót a tanúsággal. Három darab került színre: a *Dalos konyha* című bohózat, a *Falusi koncertpróba* című tréfas dalmú és a *Tél tündére* című verses játék. A szereplők kitünő elhűséggel alakították sze-

repeiket s elragadóan mutatták be szavaló képességüket, ének- és táncművészetüket. Kozmovszky Emmi, Rencz Irén, Biringer Bözsi, Stein Margit, Tejfalusy Dalma, Molnár Erna, Tomaschek Emmi, Turczér Margit, dalaikkal és előadásukkal szépet, kiválótt mutattak be. Az előadásban mind a két estén nagy és előkelő közönség gyönyörködött. — A rendezés fáradságos munkáját *Ernetz Gratia* irg. nővér, felsőbb leányiskolai tanítónő végezte ismert ügybuzgóságával és leleményes rendezői talentummal.

Népszövetségi jogtanácsos. Az Országos Katholikus Népszövetség vezetősége dr. Fabuss Béla nyitrai ügyvédet (Vármegyeház u.) Nyitra város és a vidék számára népszövetségi jogtanácsossá nevezte ki. — Midőn ezt örömmel közzé tesszük, kérjük a népszövetség igazgatóit, hogy az új jogtanácsost a tagok figyelmébe ajánlják, mint olyant, a ki a jogkereső közönség bizalmára teljes mértékben méltó.

Szociális est. A nyitrai ker. szociális egyesület febr. 13-án d. u. 6 órakor előadó estét rendez. Program: 1. Szociális előadás, tartja dr. Cserenyey István. 2. Vetített képek.

Pénzügyintézetünk zárszámadásai I. A Nyitrai Iparbank a múlt év kedvezőtlen gazdasági viszonyai között is üzleti fejlődést tüntet fel. Az intézet váltótárcája 252.038, jelzálog számlája 198.543, előlegei 9.532, betétei 91.980, visszleszámitolása 198.398 koronával emelkedett az előző, 1908-ik év üzleti eredményeihez képest.

Ez a körülmény az igazgatóságot abba a helyzetbe hozta, hogy az osztalékot részvényenkint 25°/_o-ról 28°/_o-ra emelhetné fel.

Az 1909-ik évi tiszta nyereség 48.048 kor. 89 fillér, melyből kétes követelések címen leiratott 5048, a tartalékalaphoz csatoltatott 5000, osztalék címen kiutalványoztatott 28.000, az igazgatóság, felügyelő-bizottság és vezérigazgató jutalékára fordítottatott 4179.53 az intézeti tisztviselők remunerációjára és szolgál jutalmazására 1650, jótékonyági célokra 500, a felszerelési számlából leiratott 85.50, az 1910-iki nyereség számlára átvetített 3586.31 korona.

A bank részvénytőkéje 200.000, tartaléktőkéje 120.000, nyugdíjalapja 7.503 kor. 51 fillér. A takarékbetétek 2.342.014 kor. 61 fillért tesznek ki. Visszleszámitolt váltókon 445.798, hitelezők folyószámláján 99.630 kor. 53 fill. forgott. A f. hó 6-án tartott közgyűlés az üzleti jelentést helyeslő tudomásul vette, a zárszámadást pedig jóváhagyta.

Hangverseny. Svédström Valborg svéd énekművész, a m. kir. operaház tagja, február hó 14-én Trencsénben hangversenyt fog rendezni. E művész már múlt év október havában ugyanott egy fényesen sikerült hangversenyt rendezett és akkor a közönség egy részének alkalma volt megismerni e művész ritka kvalitásait. A f. h. 14-én megtartandó hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek kaphatók Brocsok N. gyógyszerárban Trencsén.

Országos szövetkezeti kongresszus. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, melyet Károlyi Sándor gróf utolsó kezdeményezésére a nagy szövetkezetek és szövetkezeti vezetők egy esztendője alakítottak csak meg, fontos és minden szövetkezetet érdeklő terv készítésére készült. Arról van szó, hogy ezen év tavaszán lehetőleg az összes szövetkezeteket összegyűjti Budapestben országos szövetkezeti kongresszusra.

A szövetség, amely a Magyar Gazdaszövetséggel szoros kapcsolatban működik, a szövetkezetek erkölcsi központja s így első sorban hivatott arra, hogy ilyen kongresszust összehívjon. A kongresszustól már csak néhány hónap választ el. Egy időbe esik az Országos Központi Hitelszövetkezet áprilisi közgyűlésével. Így nem látszik korainak, hogy foglalkozzunk vele, annál kevésbé, miután annak tárgyalásai a szövetkezetek hozzászólásaira épülnek s magának a szövetségnek is az a szándéka, hogy a szövetkezetek véleményét a kongresszus egyes teteleire nézve előre kikéri, hogy az előadók aztán azok figyelembevételével szerkesztsék meg javaslatukat.

A kongresszust Mailáth József gróf szövetségi elnök nyitja meg. Már magában véve az, hogy az ő. — a külföldi szövetkezeti mozgalom előtt is előnyösen ismert, — egyénisége áll a nagygyűlés élén, bizonyos részben biztosítékot nyújt, hogy szövetkezeti kongresszusunk sikerre fog vezetni.

A programon szereplő mindazgyik kérdés olyan, mely legelső sorban vár megoldásra.

Falusi népünkben még nincs meg a szövetkezeti öntudat. Nincs meg a szövetkezeti szellem sok helyütt még a vezetőkben sem. A szövetkezetet amolyan „mi boltunk”-nak, vagy „mi bankunk”-nak nézi, aszerint, mint fogyasztási vagy hitelszövetkezet, de nem is sejti, hogy az egy őrszeme a nagy szövetkezeti mozgalomnak, mely nem más, mint a falusi nép nagy gazdasági szabadságharca. Célja öntudatra ébresztetni, a maga lábára állítani, szervezkedésre bírni, fölemelni a mindenfelől ránehezülő bilincsek közül a földmivelő népet, melyet még pár éve is az uzsora tett nyomorulttá.

A tavaszi országos kongresszus, mely miután hazánkban a különböző téren működő szövetkezetek közös nagygyűlést még eddig nem tartottak, első országos szövetkezeti kongresszusunk lesz. Nagy feladatokkal áll szemben s ha azokat egyszerre megoldani nem is fogja, az előadók, mint Mailáth József gróf, Bernát István, Mezey Gyula stb. egyénisége biztosítékot nyújt az iránt, hogy a vezetők gondolkodását a megjelölt irányba tereli s utat tör a későbbi helyes szövetkezeti fejlődésnek.

Uj iparág érsekújvárott. Folyó évi március 1-ével Érsekújvárott a Komáromi út 1118. sz. alatt (volt vizilaktanya épület) „Molnár és Urbásek Érsekújvári Betonipar Vállalat” törvényszékiileg bejegyzett cég alatt új iparvállalat létesül. Ezen cég mindennemű cementárak gyártásával, valamint az összes beten és vasbeton munkák kivételével fog foglalkozni.

Népoktatás. A múlt héten *Katócz* Simon szőlőszeti felügyelő átrándult Nagylapásra, a hol a község házában szépszámú hallgatóság előtt tanulságos előadást tartott az okszerű szőlőművelésről. Megkérdezvén a megjelenteket, hogy kiváltképmiről szeretnének alaposabban kioktatva lenni? — A székényezést és az oltást vonták kiváló érdeklődésük körébe. Öröm volt látni őket, mely figyelemmel csügtek az előadáson, s kétségen kívül hasznos és tapasztalati ismeretekkel gyarapodva tértek haza. A helybeliek kivül még kislapásiak és lapásgyarnatiak is jelen voltak az előadáson. A népoktatásnak ez a módja nemcsak kellemes, de hasznos is, a közreműködőt forró köszönet illeti érte.

Tótmegyer fejlődése. A jelen év folyamán építi fel Tótmegyer község új iskoláját, melyben négy tanterem lesz és lakás két tanító számára. Az új tanépület költségvetése 45.000 koronában van előirányozva. Úgy a község, mint gróf Károlyi Lajos meszesmenő adozatokat hoznak, hogy a népnévelés ügyét a mutakozó szükséghez képest fejlesszék és a kor követelése haladással lépést tartsanak.

Szociális szempontból fontos a község képviselőtestületének az az elhatározása, melylyel mezőgazdasági munkásháznak a megépítését vette tervbe. A munkásházakat téglalapon vert falakkal fogják építeni ottani vállalkozók, míg az anyagot a község szakértői szerzik be. Egy-egy ház építésére 1600 kor. van előirányozva.

A kormány jelentése a kereskedelmi és iparkamarák működéséről. A kormánynek előző évi működéséről most közzétett jelentés a kereskedelmi és iparkamarákról mint a legfontosabb érdekképviseleti közintézményről igen elismerőleg számol be, azt irván, hogy a kamarák törvényeszerű hivatásuknak elismerésre méltó buzgalommal feleltek meg és gyakran igénybevért értékes szaktanácsaikkal úgy ipari, mint kereskedelmi ügyekben hasznos szolgáltatást teljesítettek. Az előző évi jelentéseikben foglalt panaszok és javaslatok kellő figyelembe reszesültek. A kormány jelentése számszerűleg iemerteti ezután a kereskedelmi és iparkamarák háztartását is. Ezekből az adatokból megtudjuk, hogy a *pozsonyi kereskedelmi és iparkamara* a dologi kiadások nagysága tekintetében rögtön az ország legnagyobb kamarája, a budapesti után következik; ipari és kereskedelmi célokra és iskolák segélyezésére szinten jelentékeny összeget fordít a kamara; ebben is a *második* helyet foglalja el. Már most szembe állítva ezzel a *személyi* kiadásokat, azt látjuk, hogy a pozsonyi kamara hetedik helyen van. Ez azt jelenti, hogy a mi kamaránk személyi adminisztrációja a legolcsóbbak közé tartozik. Mert ha tekintetbe vesszük, hogy a négy vármegyére kiterjedő kamarára itt a nyugati határszélén nemzetiséglakta vidéken, az erős osztrák ipar és kereskedelem tőzsomszedságában az érdekképviseletből folyólag más országárszekhez képest sokkal több teendő háru, és hogy a kamara újabb alkotásai a díjazási iroda, az állandó iparállítás és a női felső kereskedelmi iskola létesítése által

a kamara munkaköre a legutóbbi időkben is rendkívül tágult, jóleső megalapozással kell megállapítanunk, hogy a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara vezetésében és tisztviselői karában a hivatalos kötelesség elismerésreméltó színvonalán munkálkodnak.

Az új kórházi igazgató. Lapunk zártakor értesülünk, hogy dr. Babó Tivadar kórházi főorvost a nyitrai vármegyei kórház igazgató orvosává nevezték ki. — Fogadja őszinte üdvözlésvánatunkat!

Műkedvelők színelőadása. A rajeci kath. ifjusági kör szintén egy műkedvelői előadásal járult hozzá az idei farsangi krónika kibővítéséhez. F. hó 6-án folyt le az előadás, mely ugyerköles, mint anyagi siker tekintetében örvendtes eredménnyel végződött. Berczik Árpád „Szélemdús hölgye” zajos tapsokat váltott ki a szép számú közönségből, de nem is csoda, mert Virgha Pisti (Bella) és Ilka (Ilma), továbbá Klacsánszky Géza (Jenő) játéka színvonalú remekműnek kell itélnünk, bármennyire irtóznak is a sablonos hatásjelző frazisektől. „Az erdőszéli boszorkány” című népszínmű szintén nagy sikert ért el, hiszen a szerepek javarészt edzett dilettánsok alakították, kik egész otthonosan érzik magukat a lámpák előtt, úgy mint Johánides Mariska, Zafka Józsa, Kompánek Mariska, Ribárik József, Sinkó Béla stb. Az előadást reggelig tánc követte. — A tiszta jövedelem 120 koronát tesz ki, mely az egyetli könyvtár gyarapítására fog szolgálni. — Felülfizettek: dr. Ság Manó 10 kor., Hauser László 10 kor., Linger S. 2 kor., Baross Károly, Baltay Géza, Weisz Lajos 1—1 kor., kiknek ezuton mond halás köszönetet Chikó Pál egyetli elnök.

Ó-szabadelvények veresége Trencsénben. Trencsén vármegye Gazdasági és Erdészeti Egylete január hó 31-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyet a rendesnél nagyobb jelentőséget kölcsönözött az a körülmény, hogy ezen a gyűlésen kellett megválasztani az egyetli igazgatóját, a mely állásra a volt igazgatóval szemben Sipely Sándor ó-liberális pályázott. Sipeky emberei nagy számban vonultak fel, de minden erőlködésük hiábavaló volt, jelöltjüket nem tudták keresztül vinni. — A közgyűlés foglalkozott a Romániával kötött kereskedelmi szerződéssel s tiltakozott annak rendeleti uton való életbeléptetése ellen.

Farsangolnak a vízkárosultak. Nem Párisról van szó, hanem egy szegény, a föld rögéhez tapadt kis községről: a trencsénmegyei Sziklaszorosról. E lap t. olvasói mult év egyik júliusi számában olvashatták azt a szomorú hírt, mely a nagy nyilvánosság előtt élénk színekkel esetelte az említett községet érte nagy árvíz- és jégeső katasztrófát. A bekövetkezendő éhnyomort Dr. Gyuriss Emil képviselőnk közbenjárására a felvidéki földművelésügyi ministeri Kirendeltség elhárította községünköt. Mult hó folyamán kedvezményes áron nagymennyiségű kukoricát, burgonyát, babot, borsót, szénát és szalmát osztott ki a lakosság között. Ily módon ennivalója van az embereknek, van az állatoknak. — De gondoskodott ám a csacai szolgabírói hivatal is valamiről! Muzsikaszó kell a népnek az utolsó farsangra! A község majd minden korcsmája kapott zeneengedélyt és a vízkárosultak, az inségesek mulattak, farsangoltak e démoni napokon! Ime így gondoskodik a közigazgatás népünkről, hogy az józan, takarékos és erkölcsös legyen.

Sziklaszorosi.

Kongregációi otthon. Az urak Magyarok Nagyszombatjáról nevezett, budapesti kongregációja a többi testvérkongregációval vállalva, nagyszabású épületet tervez, vagyis Kongregációi otthon, a Jezusársaságiak felügyelete alatt, hogy ott

1. a kongregációk apostoli rendeltetésüknek megfelelőleg az egész országra kiható áldásos munkát végezhesse; és

2. a papság és a világiak az oly nagyon szükséges lelkigyakorlatok áldásaiban részesülhessenek.

3. a felsőbb iskolák hallgatói menne nagyobb számban lehessenek benne mentőhelyet.

Ezekből világos, hogy egész ország érdekét szolgáló ügyről van szó. — Alkalmos telket már szerezték. Hátra van az épület. Az építkezés költségeinek fedezésére nem kínálkozott más jövedelmi forrás, mint a társadalom bőkezűsége. Meltányosnak is tartjuk, hogy azok segítségével építsék föl a katolikus elvekben való megújulás szentélyét, akiknek közös szent ügyét akarják szolgálni.

A kongregáció az Otthon költségeinek fedezésére nagyszabású tárgysorsjátékot rendez, melynek huzása ez évi június hó 13-án lesz. Egy-egy sorsjegy ára 1 korona.

A sorsjegyek terjesztői: Főmegbízottak, akik személyesen vagy pósta útján, de közvetlenül a központból veszik át: 1. a sorsjegyeket, 2. nyilvántartó füzetet (ebben olvashatók a közelebbi utasítások,) 3. lezároló-, 4. cheque- és 5. nyeménytárgy-átviteli lapokat. Ezen kész iratok nagyban megkönnyítik a sorsjegyek elhelyezésének lebonyolítását.

Almegbízottak, akiket a főmegbízottak a sorsjegyek elárulásával megbíznak.

A nyeménytárgyakat az adakozók vagy közvetlen, vagy a főmegbízottak útján küldik a központba.

Nyitra e sorsjegyek Huszár István könyvkereskedésében kaphatók.

Ünnepontás. Trencsénből írják lapunknak: Immár egyházunk 3. ünnepén esik meg a velünk katolikusokkal szemben elkövetett az a figyelmetlenség, hogy a csatorna-vállalat vezetősége ünnepnap dolgoztat munkásaival. Így tette meg Gyer. szentelő Boldogasszony napján azon ürügy alatt, hogy a munka sürgős. Istentiszteletre és körmenetre menő népünk mondhatom joggal háborodott föl az illetén eljárás. Istentisztelet ideje alatt azt hiszem szünetelhetne a munka, nem okozna ez sem a munkásoknak, sem költségekben vajmi nagy differenciákat, a munkásokra pedig ráferne egy kis lelki vigasz, mert akkor azt hiszem némelyike nem fakadna ki oly éktelen szavakkal a járőkelők ellen, a kik joggal megkövetelhetik, hogy legalább ünnepi ruhájuk ne érezze azt meg, hogy Trencsénben, a jórészt keresztény pénzből épülő csatornázási munkálatok munkásai ünnepüket negligálják. Itt tartom még felemlítendőnek, hogy „trafik” cégére alatt az 1891. XIII. t.-c. vasárnapi munkaszünet is megzavartatik egyes helyeken, a mit az illetékes hatóság szives figyelmébe ajánlok. Félig zárt ajtókat mögött sok helyütt szabadon folyik a kereskedés a „m. kir. tözsdé” leple alatt. Ha netalán ennek ellenőrzése Trencsénben oly nehezen menne, akkor az utcák megjelölése által fogunk a kötelező munkaszünet esetleges kijátszóinak leleplezéséhez hozzájárulni.

A thurzófalvi állami iskoláról. Vettük a következő sorokat: Valahányszor az elemi népoktatásról szó esik, a sok iskolafentartó közül dicséretben csak az állam részesül. Az államnak vannak a legszebb és legjobban felszerelt iskolái, kitűnő tanerői stb., hymnuszok hangzanak el rendszerint a kir. tanfelügyelők javára (mintha az iskolákat ők állítanák föl), a kiknek sokszor az egyes állami iskolák felállításában igen kicsiny az érdemük, vagy ha valami van is, az inkább a közvetítő szerepet játsza.

Kosztka Mihály trencsénmegyei kir. tanfelügyelő is állított körülbelül 15 évvel ezelőtt öt állami iskolát Thurzófalván, de azokban nincs köszönet. Minden esztendőben utam egyszer elvezet Thurzófalván keresztül, de állami tisztviselő létemre mindannyiszor szőgyenpir borítja el az arcomat, valahányszor egy pár szál fából összetakolt, belül padlózatlan és düledező viskó mellett haladok el, melynek neve *m. kir. állami el. iskola*. Az ablakok táblái 100—120 cm.-nyi üvegfelülettel rendelkeznek, teteje korhadt zsindegy, kapuja ozzant ajtó. Amióta csak emlékezni tudok, változatlan állapotban ismerem az iskolát, mindig remélve azt, hogy a kir. tanácsos, tanfelügyelő úrnak egyszer méltóztatik arra is gondolni, hogy jó volna itt új épületeket is emelni. De hogy volna ez lehetséges, mikor 15 esztendő óta be nem kukkant ez iskolákba.

Ismerve e megdöbbentő iskolai állapotokat, állapotunk meg kissé melleltük. Úgy gondolom, hogy különösen Trencsén megye határszélfalvaiban a katolikus iskolákon kívül rendkívül fontos szerepük jut az állami iskoláknak is: Thurzófalva, Hegyeshely, Trencsénmákó, Trencsénselmec stb. mind oly községek, melyekben szegény nép lakik, aki kevés zabot és krumplit termő földjéből alig, vagy éppen nem tud megélni s hogy családját a mértéken felül megadózott, drótos fenntartani képes legyen, Amerikába kénytelen kivándorolni. És ezen földhözragadt szegény nép erején felül fenntart egy esomé katolikus jellegű iskolát, melyek bár külsőre nem paloták, de rozzant kunyhóknak sem nevezhetők, mindamelllett szívvel-lelekkel szolgálják a nemzeti kulturát. Még Thurzófalva állami iskolái, melyeknek szerepe ugyanaz volna, mint a katolikus iskoláké, csakhogy fokozottabb mértékben és hogy vedőbástyaként állva a szegény nép közé, a kívülről jövő neazetiségi eszméket hazafias nevelésük

által ellensúlyozzák és visszaszorítsák, a helyett rozzant viskóknak bűzös levegőjű szobácaikában a betegség fertőző csiráit terjesztik.

Ezen mulasztásért magát az államot hibáztatni nem szabad, csak annak tanügyi képviselőjét, a ki nembánomsága folytán ilyet 15 esztendő óta eltűrt. Ne építsen állami iskolát Kosztka tanfelügyelő úr Illaván, Trencsénben, Bánban, Trencséntepliczen, ott azokra nincs annyira szükség, mint a fent említett falvakban. Persze Trencsén, Bán, Teplicz állami iskolái látható jelei az ő munkásságának, de minek is építtetne, vagy állítana a tanfelügyelő úr Trencsénmákón, vagy Thurzófalván állami iskolát, mikor azt senki sem látja és ezért nem járna kitüntetés. Kosztka tanfelügyelő úr működését azon szobaleány munkájával hasonlítom össze, a ki a szoba közepét kisöpörve a port és szemetet a sarkokban felejtí, nem gondolva azzal, hogy a gondos háziasszony gyermekei észreveszik a cseléd bűnét és leleplezik, a mi természetesen büntetést von maga után. Nagytapolcsány. K. Gy.

A népszövetség szervezeti mozgalmái. December hó 15-től január hó 20-ig 238 gyűlés megtartása jutott a központ tudomására. Több szervezet igazgatója jelentette, hogy a tel folyamán minden 2—3 hétben rendszeren tart a szervezet összejövetelt részint az ismeretek szaporítása céljából, részint a katolikus közügyek megbeszélésére. Nyitra megyében az említett idő alatt 28 gyűlés tartatott. Az országos központ vezetősége ez uton is kéri a helyi igazgatókat, hogy a jogtanácsot kérő levelekbe ne okmány bélyeget, hanem mindig csak levélbélyeget tegyenek.

Leányok az irodában. Amikor a szegénysorsu szülőket a mindennapos élet nyomorúsága rákényszeríti arra, hogy leánygyermeküket irodába adják, akarva, nem akarva, eleve számolnak azzal a körülménnyel, hogy elkerülhetetlenül kísértésnek teszik ki őket. A nagy általánosságban becsületes kereskedők nem is a tiltott gyönyörök forrását látják női alkalmazottaikban, hanem a becsületes értékes munkaerőt s mint ilyet, tisztességes bánásmódban is részesítik női hivatalnokait. Ez nyugtatólag hat azokra a családokra, amelyek rá vannak utalva arra, hogy a gyengébb nem is hozzájáruljon keresetével a háztartás szükségleteihez. S éppen a főnökök tisztességérzetébe helyezett bizalom az, amely leküzdí, elnyomja az előítélet intó szavát, amikor a szülő irodába bocsájtja leánygyermekét.

Nemrégiben egy hivatalnokú esete foglalkoztatta a budapesti büntető járásbírósgot. A főnök úr ugyanis szemet vetett gépirókisasszonyára és elég vakmerően tisztességtelen ajánlatot tett alkalmazottjának. A becsületében sértett, önzertés leány nem ismerte el ezt a főnök-jogot és tüstént ott hagyta hivatalát. Otthon sirva panasolta el a történeteket atyjának, aki felháborodásában levelet irt a csabítónak s részben megleckéztette, részben pedig követelte, hogy a fölmondási időre járó fizetését adja ki leányának.

A kereskedő ahelyett, hogy belátta volna botlását és kártalanította volna az ő hibájából kenyer nélkül maradt leányt, egyszerűen kapta a kérdéses levelet és a méltatlankodó apát becsületsértés és zsarolás vétsége miatt följelentette a büntető bíróságnál. A bíró, aki csak a levél tartalmát látta s nem mérlegelte azokat a lelki megnyilatkozásokat, a melyek az elkecseregett embert az inkriminált sorok megírására készítették, elítélte a panaszlót.

Hogy öt évi fegyházzal, vagy csak néhány korona pénzbírsággal sújtotta-e a bíróság a levél íróját, az a mi szempontunkból másodrendű kérdésé törpül. Mi csak azzal a ténnyel foglalkozunk, hogy a főnök úr udvarolni akart s amikor alkalmazottja menekült ajánlatai elől s ott hagyta állását, az, hogy kenyer nélkül maradt, a főnök úr hibájából történt. Ez okból pedig, jog és igazság szerint, feltétlenül kártalanítani tartozik volt alkalmazottját.

Ilyen körülmények között ezzel a büntető járásbírósgai ítélettel még nem nyert végleges elintéztést ez a kínos eset, mely habár csak szörványos jelenség is, de nem lehet precedens arra, hogy a főnök urak — látván, hogy komolyabb következményeket nem von maga után — a jövőben verszemet ne kapjanak.

Mert hova is fajulna a helyzet, ha épen a főnökök, akik hivatottak arra, hogy védtelessen hivatalnoknőiknek oltalmazói legyenek, minden erkölcsi és anyagi felelősség nélkül, ilyen módon üldözhetnék ki a nőket hivatalaikból?

Nem ismerik a vasuti állomást. Negyed éve, hogy megnyitották a nyitra-radosnai h. e. vasutat. Azóta már mindenki tudja, a kit csak némileg is érdekel, hogy ez a vasút létezik. Egyedül a m. kir. államvasutak igazgatósága még mai napig sem tudja, létezik a fent nevezett vasút s hogy annak *Radosna* a forgalmi végpontja. Radosnáról egy folyamodvány volt benyújtva az igazgatósághoz kedvezményes vasuti jegy elnyerése végett. A folyamodványt az igazgatóság vizsgálta, azzal a megjegyzéssel, hogy Radosna állomás nem létezik. Pedig ha más honét nem tudják, megnézhetnék volna az 1910. jan. 1-én megjelent vasuti menetrendet, ott megtalálták volna Radosnát. A m. kir. államvasutak igazgató ságát pedig némileg érdekli ez a vasút, mert a kezelése alatt van.

Betöréses lopás Alsóelefánton. F. hó 6-án éjjel ismeretlen tettesek *Stierheim* alsóelefánti szatócs és koresmáros boltjelyiségebe betörték s az ott levő összes készpénzt elemelték; az elelmi cikkeket is tisztességesen megdézsmálva több ruhadarabot loptak. A boltjelyiség padlásdeszkáit kiszéve a sötétben megtalálták az összes kulcsokat, melyekkel aztán mindenbóvá könnyű szerrel behatoltak. Midőn az expedició ilyen szép sikerrel végződött, megnyitották a koresmárnak utcára nyíló ajtaját s azon teljes nyugodtan eltávoztak. A csendőrség nyomozza a jó madarakat — eddig azonban eredménytelenül.

Égő vasuti postakocsi. Mult vasárnap reggelre menő éjjel 1/2-kor egy gyorsstehervonathoz csatolt postakocsi eddig ismeretlen okból Érsekújvár és Tardoskőd közti pályán kigyulladt és porrá égett. A kocsi tartózkodó postás is csak különös véletlennek köszönheti, hogy oda nem égett. Kabátja hátrahagyása mellett kiugrott az égő kocsiból. A posta aznap pénzt nem szállított. Körülbelül 1000 postaesemény esett a tűz martalekál. A kár meghaladja a 100.000 kor. t. A tűz keletkezésének kiderítése végett az államvasutak igazgatósága elrendelte a vizsgálatot.

Megvannak a zabori tolvajok. Zaboron rövid egymásutánban több betörés volt. A szőlőbirtokosokat a tolvajok állandóan rettegésben tartották. Mint említettük a közbiztonság Zaboron gyöngye lábán állván, a betörők a csőzők miatt fényes nappal akár zenező mellett is dolgozhattak. Folyó hó 6-án Lőrinczy Gyula felsőzabori szőlőjét törték fel a most már nem ismeretlen tolvajok és onnan egy 100 korona értékű duplacsövű vadászfegyvert és egy 16 kor. értékű forgópisztolyt elemelték. A szolgálatot végző lovas rendőrnek sikerült végre elcsipnie a tolvajokat, a kik nem voltak mások, mint 14—16 éves suhancok. Még pedig Gregor Károly és Gregor József zabori komlóvölgyi lakosok és Spelek János 16 éves nyitrai csavargó. E jeles firmák vallatás során beismerték, hogy nemcsak a Lőrinczy-féle szőlőbe törték be, hanem a Kudlik- és a Poppelka-féle szőlőben is garázdalkodtak. A lopott holmi nagyobb részt náluk találták a rendőrök. Egyes tárgyakon pedig időközben túladtak.

Keménytűz. Folyó hó 10-én este 8 óra tájban keménytűz volt a Szarvas-zállóban. Az egyik tűzhelyen tüzet raktak, minek következtében a keményben felhalmozódott korom tüzet fogott. A szikrák teljesen elárastották a ház tetejét. Kár azonban semmiben sem történt. A tüzet úgy lokalizálták, hogy a tűzhelyen tüzet eloltották, minek következtében a keménytűz is elhamvadt.

A legsötétebb Parutcaból. Parutca napról-napra ismétlődnek a botrányos utcai jelenetek. A városrész zugkoresmái különben állandó tanyái a tolvajoknak betörőknek és az utca szeméjének. Folyó hó 11-én délután Mikula Júlia, úrményi csavargó nő, ki koldulással tengeti sanyarú életet, részeg állapotban az utca kövezetere feküdt és illetlen viselkedésével megbotrántoztatta a járó-kelőket. A rendőrök csak nagy sokára bírták behozni a városházára. A csavargó nő már több ízben volt lakója a városi kóternek részegség és erőszakos koldulás miatt.

Elmebeteg az utcán. Helybeli tudósítónk írja: Tudvalevő dolog, hogy a nyitrai közpórház szüknek bizonyult az elmebeteg befogására, azért már dr. *Biringer* Ferenc volt kórh. igazgató gondoskodott a könnyebb betegek elhelyezéséről. Pógrányban már eddig is számtalan könnyebb beteget adtak a kórházból házi ápolásba. Ezen eljárást — mely elég jól bevált — most is kultiválják a kórházban. Most is számtalan beteget helyeznek el egyes gazdáknál. Azonban mint mindenben, úgy a betegpolás körül is történik visszaélés. F. hó 3-án Szombat István, Sima János és Mészáros István pógrányi lakosok

is ellátogattak a kórházba és több elmebetegét vívó szekerekkel a Hidutcában Ehrenfeld Adolf koresmája előtt megállapodtak. A beteget a szekereken hagyták, míg ők pohár italt a koresmába tértek. A beteget a járó-kelők megszólították, miáltal ezek beszédessé váltak. A délutáni órákban olyan népesödület támadt a betegek körül, hogy a tömeget szétoszlatásra felszólítania. Valóban tarthatatlan állapotok azok, mik kellő ellenőrzés hiányában a Hidutcában lejátszódnak minden hónap elején. A gazdák az elmebetegeket rendszeren őrizetlenül a szekereken hagyják, ők pedig a koresmákban dözölnek; sőt mi több, *plinkával itatják a beteget az utcán.* Valóban szükséges, hogy a kórház igazgatósága minden egyes esetben gondoskodjék a betegszállítás ellenőrzéséről. És ha valamelyes rendellenességet észlel, teljes szigorral járjon el az ilyen lelketlen betegápolók ellen.

Verekedés. Folyó hó 9-én délután Korgó József postakocsi a délutáni vonathoz igyekezett kocsijával. A mentelep laktanya előtt szembejött vele Kmettyó János és Kmettyó Mihály első-köröskényi és szekerrükkel vizsgálatlanság folytán nekimentek a postakocsinak. Szóváltás keletkezett köztük, mely később verekedéssé fajult. Mikor már alaposan elpáholtak egymást a verekedők, ismét dolguk után mentek. A rögtönzött utcai botránynak folytatása lesz a városházán.

Hivatalos hirdetés. A m. kir. Belügyminiszter úr ő nagymélt. 22527/1185. V. a. számú rendelete és Nyitra város tanácsának 654/3054 86. sz. határozata alapján felhívtnak mindazok, kik a nehaj báró Wodianer Mór által, önhibájukon kívül elszegényedtek, az egyesített Nyitra város területén állandóan tartózkodó. Magyarországon honossággal bíró iparosok és kereskedők javára, tekintet nélkül a vallásra tett alapítványból való segélyezésre igényt tarthatnak; hogy alant megjelölt okmányokkal felszerelt belyegmentes folyamodványaikat legkésőbb 1910. évi március hó 1-ig Nyitra város tanácsánál nyújtsák be. — Megjegyeztük, hogy azok, kik eltartásáról gondoskodnak és gyermekekkel bíró özvegy nők, kik ipart űznek, egyenlő körülmények között a többi kerelmezők felett elsőbbséggel bírnak; továbbá, hogy egy és ugyanazon személy két egymásután következő évben az alapítvány érvényes rendszerint nem részesülhet, azonban a m. kir. Belügym. úr, az ipar- és kereskedelemügyi miniszter úr meghallgatásával, különös méltány lást érdemlő esetekben az alul kivételt tehet. A folyamodványhoz a következő okmányok mellékelendők: a) hatósági bizonyítvány aziránt, hogy kérelmező magyar honpolgár; b) hatósági bizonyítvány, mely a kérelmező életkorának megjelölése, személyi és családi viszonyainak kitüntetése mellett igazolja azt, hogy vagyontalan és önhibáján kívül elszegényedett; c) hatósági bizonyítvány aziránt, hogy a kérelmező a város területén állandó műhelylyel vagy üzlettel bírt. Ezen okmányok a városi r.-kapitányi hivatal által belyegmentesen állíttatnak ki.

Az érsekújvár-komáromi vasut munkálatai már annyira előre haladtak, hogy a vasutat május havában meg lehet nyitni, a mint azt az illetékes körök tényleg tervezik is. Az új vonal megnyitásával áll kapcsolatban egy új *osztálymértékességnek* létesítése Érsekújvártól. Az új osztálymértékességhez az érsekújvár-kistapolcsányi és az érsekújvár-komáromi vasuti vonal fog tartozni. A hivatal helyisége nem az érsekújvári vasuti állomáson, hanem bent a városban lesz.

Járvány egy iskolában. A trencsényi állami felsőbb leányiskola internátusában előfordult három vörhenyeset miatt a trencsényi megyei alispán a leányiskolát január hó 31-től számított 14 napra bezáratta. A kór ezóta nem terjed tovább s így az előadások a fent nevezett iskolában f. hó 14-én megkezdődhetnek.

Új utcai idill. A mult napok egy holdvilágos éjjelen egy szerelmes fiatalember éjjeli zenével kedveskedett idealjának. Sorba állította a „fekete legényeket” a kis lány muskátlis ablaka alá és egymásután húzatta nótáit. Ő maga pedig kaptos fejjel neki támaszkodott a szomszédház falának és rágyújtott a melabús nótára: „... Álmodj édes álmokat, senki sincsen ebben; a földön csak a szerelem és a hold az égen...” A cigány oly szivverhatóan kísérte a dalt, hogy a hold is elérzékenyült és egy felhő mögé bujt, hogy annak árnyában felszáríthassa a szemébe lópdzótt könnyeit. A fiatal ember azonban nagyon tévedett, mikor azt állította, hogy „senki sincsen ebben”... Bizony ebben volt a házbán, melyhez odatámaszkodott, egy csúf vén asszony, aki meg-

sokallta a esendzavarást, az ablakot nesztelenül felnyitá és a búuló troubadurt egy nagy fazek vizzel nyakonöntötte. Ezzel aztán vége szakadt a nótázásnak, a muzsikának... Régi közmondás, rossz vége szokott lenni az olyan dolognak, melybe beleártja magát egy vénasszony.

Hivatalos hirdetés. Közéteszem, hogy a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalog ezred f. évi február hó 14-től 18-ig bezárólag naponta reggel 8 órától d. u. 5 óráig éles töltenyvel lögyakorlatot fog tartani. Lövészet helye: Csitár, Menyhe, Vásáruktmajor, Zóborhegy, Gerencsér—Csitár közötti terület. Lőirány: Gerencsér—Csitár műtől Nagy-Harancse hegy. Az utak elzárásáról, valamint a veszélyeztetett terület biztosításáról a 14. honvéd gyalog ezred fog gondoskodni. A lakosságot figyelmeztetem, hogy a fent jelzett helyen és időben tartózkodni életveszélyes. Nyitra, 1910. évi február hó 9-én. *Rédeky* főkapitány.

Kedvezményes áru korpa kiosztás. A nyitrai gazdasági egyesület kigazdák részere kedvezményes áru buza és rozs korpat oszt ki. Érdeklődőknek az egyesület titkári hivatala (Nyitra, II. Tóth Vilmos-u. 20. sz. I. em.) szolgál felvilágosítással.

Betörés egy kocsiszinbe. Folyó hó 2-án ismeretlen tettesek Aujeszy József műmalom tulajdonos kocsiszinjének ajtaját kifizetették és onnan egy pár kantárszarat 40 kor. értékben elemelték.

A kanári madár ápolása, kezelése és tenyésztése cím alatt most jelent meg egy ügyesen szerkesztett és jól megírt kis kézikönyv, amely magában foglal mindent, amit erről a kis házi kedvencről tudnunk kell. A kanári madár annyira el van terjedve hazánkban is, hogy örméll látjuk e hézagpótló művecke megjelenését, amelyből megtanulhatjuk az ápolás, gondozás és tenyésztés körül való teendőket. Sok sok hasznos utmutatást találunk e műveckében, amelyek ismerete feltétlenül szükséges mindazoknak, akik kanári madárral bírnak, vagy azok tenyésztésével foglalkoznak. Azt hisszük nagy kelendőse lesz ennek a magyar nyelven egyedül álló műveckének, mert alig van család ahol ez a becézett aranyarsága madárka ne élénkítően csattogásával a házat. Ára e műveckének 1 korona. Kapható minden könyvkereskedésben, de az összeg előleges beküldése után a kiadó Löw nőverek könyvkereskedése Budapest, IV., Sütő-utca 5. bérmentve küldi meg mindenkinek.

„Le az alkohollal!” E nem épen böles mondást tartotta szem előtt Malecz Péterné szül. Palenkás Katalin asszony f. hó 9-én, mikor az Ungár Fülöp koresmárostól lopott egy üveg rum elfogyasztásához hozzáfogott kedvesével, Belányi Józseffel. A literes üveg tartalmat párosan szépen el is fogyasztották, sőt az üres üveget jogos tulajdonosának egy fiúval átküldöttek. Aztán elnyomta őket az álom, a mómor. Mikor a rendőrök egy más ügyből kifolyólag bekopogtattak az asszony szobájának ajtaján, senki sem fogadta őket; siri csend honolt a szobában. A rendőrök felrúzták az asszonyt és felvilágosítást kértek tőle Vogel Józsefnél négy eltűnt tyúkja holléte felől, de a részeg asszonyból egy szót sem bírtak volna még harapófogóval sem kihúzni, mely az ügyre némi fényt derített volna. A rendőrök eredménytelenül távoztak a helyszínről. A dolgot azonban nem hagyták annyiban, hanem másnap újból felkeresték a szerelmes párt. Az asszony ekkor már megtudta mondani, hogy a lopott négy tyúkból kettőt odahaza elfogyasztott, kettőt pedig 1 kor. 60 filléret eladott Sztudeni Istvánnak. Hogy úgy a rumlopást, mint a tyúklópást nem engedi el neki a rendőrség, annyi bizonyos.

Az eltűnt 34 korona. Harmat Endre f. hó 10-én jelentést tett a rendőrségen, hogy szekrényéből, melyet nyitva felejtett, 34 korona eltűnt. A rendőrség nyomozást indított ez ügyben, melynek során kintant, hogy a pénzt a háznál alkalmazásban lévő gyermekleány lopta el. A pénz megkerült. A lány tettét beismerte.

Megvadult bika. Messinger Gyula és Schönstein Simon mészároslegények, Szabó Mihály kocsis kíséretében a vasuti állomásról 11 bikát hajtottak a vágóhidra vezeték nélkül. Amint az Erzsébet-úton haladtak, az egyik bika megvadult és Leszner Miksa szántóföldjére futott. A föld buzával volt bevetve. A bika a természet teljesen tönkretette. A károsult ezért kártérítést követelt Goldberger Izidor mészárosától. A mészáros a kárt vonakodik megfizetni, az ügy ennek következtében a bíróság elé kerül.

Mit kell innom,

miután orvosom megmagyarázta, hogy a babkává az én egészségemnek ártalmas?

Válasz:

Kathreiner-féle Kneipp malátakávé, mely egy sajátos eljárás által, a babkává izét és zamátját nyeri, amellel tápláló és olcsó. Nem létezik job ital reggelire nagyoknak és kicsinyeknek!

Színház.

A színi évad vége felé közeledünk. Még néhány előadás s azután bezárulnak Thalia templomának kapui, s a páholyokban, a hol estenként társadalmunk színe-java élvezte a színműirodalom remekeit vagy boszankodott az „operett-irodalom” születéséig, nemsokára a molyok fognak a multak emlékei és a piros bársony székek huzatán ragódni.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy Szabó színigazgató teljes mértékben megfelelt azon bizalomnak, a melylyel őt a vármegye színházi választmánya megajándékozta akkor, a mikor a színházat neki engedte át, mert fáradságot nem kímélve, nagy anyagi áldozatokkal oly társulatot hozott hozzánk, a melynek sikerült a közönség osztatlan tetszését és elismerését megnyernie.

Miután a társulat nagyjából az operettnek hódolt, bátran állíthatjuk, hogy Aradi Aranka volt az, a kinek az igazgató első sorban köszönheti a telt házat. Ugy kiváló énektudása, mint distingváltság és felette discret játéka, számtalan kellemes estét szerzett nekünk, de az igazgatójának is, mert arra, hogy egypár darab, mint pl. az „Elvált asszony,” vagy az „Erdészleány,” stb. ötödik-hatodik előadásában is állandóan telt házat csináljon Nyitrán, csak Aradi művészete volt képes.

Melán sorolhatjuk Aradi mellé a társulat másik két énekművésznőjét Galgóczi Emmát és Beleznyai Margitot is, ki bár nem nyílt sokszor alkalmuk, tudásuk kifejtésére, megis, a mikor felléptek, a közönség tetszését és elismerését kivívták. Szabó és Szabóné művészete nem szorul bővebb ismertetésre. Jó ideje már, hogy közönségünk évről-évre gyönyörködik élvezetes, kivánnivalót alig hátrahagyó, gondosan áttanulmányozott játékaiban. A mit az elmúlt hét folyamán az „Ember tragédiájá”-ban, a „Botrány”-ban, majd a „Bank bán”-ban nyújtottak, egymaga is elég arra, hogy művészetüket egy tökéletes képben állítsa elénk.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a társulat kiváló rendezőjét Rátkait sem, kinek szinten már hosszabb idő óta ismer közönségünk, melynek számtalan derült órát szerzett. Rendezése ugyan nem volt mindig tökéletes, de ezt nem annyira az ő hibájának rójjuk fel, mint inkább a kellekek hiányának tulajdonítjuk.

Szemet hunyunk a felett is, hogy gyakran a jó népek, a karzatnak mulattatására játszott szellemeseknek éppen nem mondható rögtönzéseivel. Hátra volna még Szőregy Gyula, a mindeközében kellő színpadi routinnal bíró színész, ki minden szerepét — neha egy kis tűzással ugyan — de jól játszotta meg; Bay László, ki szépen énekel, de a színpadi játékaiban meg kevés gyakorlattal bír; Baródy Kató, ki bár csak kezdeten van színpadi pályafutásának, szorgalmával és törekvéssel máris nem egy sikertől verőfényes napra tekinthet vissza; s végül Fűzy, Galgóczi Lajos, Gáspár és Pap Erzsébet, kik tőlük telhe-

tőleg mindent megtettek, hogy az ideai társulat keretébe méltóan beilleszkedjenek.

Visszapillantva az elmúlt hét műsorára, megállapíthatjuk, hogy az a komoly műzsa jegyében folyt le. Szombaton és vasárnap az „Ember tragédiáját” láttuk „fényes kiállítással, új díszletekkel és jelmezekkel”, a főszerepekben a Szabó párral, melyet számtalanszor hittak a függöny elé méltó és igazán megérdemelt dicséretül és jutalmul kifogástalan, művészi játékaikkal.

Teljesen a szerző intenciójának megfelelőleg fogta fel e darabban szerepét az állandóan indispotícióval küzdő Dán Kató, mint Rafael arkan-gyal, mert küzdött — a szerepével és bizva-bizott — a sűgóban, a ki azonban ez egyszer cserben hagyta. Nagyon kellemetlen benyomást tett, hogy amíg a főszereplők egytől-egyig kifogástalanul tudták hosszú és fárasztó szerepeiket, addig az „arkangyalok” annyi fáradságot sem vettek magáknak, hogy az 5-6 sorból álló szerepeiket betanulják.

Hétfőn „itt először” és reméljük utoljára „A selyembogár”-hoz címzett — állítólag — népszínmű került színre. Hogy miért népszínmű egy a selyembogár-tenyésztésről tartott természetrajzi előadással kapcsolatos sikkasztás és öngyilkosság, azt talán csak a szerző tudná megmondani. No de kár magára a darabra szót vesztegetni, a hogy kár volt a szereplőket ezen darab betanulásával fárasztani.

A hét többi estéit a már mult számunkban méltatott „Botrány” „Üdvö-ke” és Katona József drámája „Bank bán” töltötték ki, jó előadásban. —l. —n.

Telefon.

B. J. Leszété. 1909. dec. 31-ig.

Zs. G. Kosárfalva. Jelenlegi tartózkodási helyére irányítottuk a fizeteket. Hátrálékban nincs, csak a jelen évre kell előfizetni.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” ez évi rendes közgyűlését

folyó évi március hó 6-án délelőtt 10 órakor tartja meg Budapesten, az intézet saját házában, V., Géza-u. 2. sz. a.

Napirend:

1. Az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés tárgyalása.
2. A zárszámadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása.
3. A tisztjövödelemről való rendelkezés.
4. A lemondás útján megüresedett elnöki, továbbá a kilépés folytán megüresedett alelnöki és három igazgatótagsági, végül az elhalálozás folytán megüresedett egy igazgatósági tagsági hely betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása és díjazásának megállapítása.
6. Esetleges egyéb indítványok.

Az alapszabályok 27. §-a szerint az intézeti adósok is tagjai lévén az intézetnek, magukat a közgyűlésen az alapszabályok 28. §-a értelmében törvényhatóságunként tartott gyűlésükön tartott meghatalmazottjaik által képviselhetik s záloglevélkölesőneik együttes összegének minden 500.000. K-ja után egy-egy képviselőt választhatnak, azonban kizárólag csak az intézeti tagok köréből.

Felhívatnak ennél fogva Nyitramegye területén lakó intézeti adósok, hogy amennyiben magukat a fentjelzett napon tartandó rendes közgyűlésen képviseltetni óhajtják, az általuk összesen felvett 1,420.400 K-nyi záloglevélkölesőn után 2 képviselő megválasztása czéljából Mérey Tibor dr. nyitrai Tóth-Vilmos-utca 27. sz. a. 1910. február hó 17-én tartandó választógyűlésen megjelenni s részvételi jogosultságuk igazolására fizetési könyvüket magukkal hozni sziveskedjenek.

Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete.

Közzéteszi:

Dr. Mérey Tibor.

29. 1-1.

Utánnomás nem díjazatik.

A csejthei önszegélyzőegylet

mint szövetkezet felszámolás alatt a szövetkezeti ügyek lebonyolításáról szóló

1909. évi kimutatása.

MÉRLEG SZÁMLA:

Kötvény kölcsön	K	90.—
Váltók per alatt	"	1194 —
Készpénz	"	29.10
	K	1213.10
Tartozás pénzügyintézeteknél	K	864.78
Kamat	"	86.70
Maradvány	"	261.62
28. 1-3.	K	1213.10

Csejthén, 1910. évi január hó 30-án.

NYITRAI HITELBANK.

Meghívó.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a folyó évi február hó 13-án délelőtt 10 órakor intézeti székházunkban tartandó

XXXII. rendes közgyűlésre

ezennel tiszteletteljesen meghívni.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottsági jelentés, évi mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hovatartozása iránti határozathozatal.
3. Felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
4. A szavazatszedő és a hitelesítő-bizottság megválasztása.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. Az alapszabályok 15. §-a értelmében esetleg beérkező indítványok.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az azokhoz csatolt 1909. évre vonatkozó mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében minden beiktatott részvényes által átvehetők.

Azon t. c. részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni kívánják, szelvényekkel ellátott részvényeiket a közgyűlés előtt legkésőbb 8 nappal az intézet pénztáránál térítvény mellett letenni tartoznak, mely térítvény belépti jegyül szolgál.

Nyitrán, 1910. évi jan. hó 28-án.

17. 3-3.

Az igazgatóság.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és haza gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközi.

2. 6-52.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi világiállításon kitüntetve.	
Magyar királyi országos központi minta-pince aszú, szamorodni csemege, asztali kitűnő minőségű palack borok kaphatók: Pécs Ede fűszerkereskedő és szőlőbirtokosnál Nyitrán.	
Tokaji aszú	frt 2.50
Tokaji	1.25
Tokaji szamorodni édes	1.70
Tokaji másolás édes	1.60
Tokaji szamorodni	1.00
Leányka bor fehér	frt 1.00
Grinádi	-.75
Neszmélyi	-.65
Villányi	-.75
Szegzárdi	-.75
Chateau Palugyai	1.40
Zoborhegyi:	
Burgundi vörös	frt -.65
Arany göhér fehér	-.55
Zobor gyöngye	-.55
Zobor ujhelyi	-.45

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyancsak tyúkszemvágást jutányos áron. 129. 22-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanitt egy tanonc felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Meghívás

a Nyitrai Takarékpénztár részvénytársulatnak 1910. évi február hó 13-án délelőtt 11 órakor saját háza tanácstermében Nyitrán tartandó

47-ik rendes közgyűlésére,

melyre a t. e. részvényesek az alapszabályok 18. §-ára* való figyelmeztetéssel meghívhatnak.

Napirend:

1. Az 1909. évi üzletről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések tárgyalása.
2. Ezen üzleti évi megvizsgált végszámadások alapján elkészült mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.

3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak a lefolyt üzleti évre felmentvény megadása.

4. A központi, valamint a fiók igazgatóságból a forda szerint kilépett és újból megválasztható 4, illetve 2 tag helyére 3 évre és 1 tag helyére 2 évre a választás fogantatásait. (A forda szerint kilépnek az anyaintézet igazgatóságából: Babóthy Márton, Craus István, Csernyák Rezső és Gyürky Géza, a fiókintézet igazgatóságából Perl Vilmos és báró Szvetenay Antal urak.)

5. A felügyelő-bizottság választása 3 évre. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint a mérleg a közgyűlést megelőző 8 nap alatt az igazgatóság tanácstermében betekintheők.

Kelt Nyitrán, az igazgatóság 1910. évi január hó 27-én tartott üléséből.

Az igazgatóság.

* A közgyűlésen szavazati jogát csak azon részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye a közgyűlést megelőző évnek utolsó napjáig bezárolag nevére a részvénykönyvben bevezetett és még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig az intézetnél az igazgató által ellenjegyzett pénztárnoki elismervény mellett letétetett. Ezen elismervény belépti és szavazati jegyül szolgál a közgyűlésre. (19. 3-3.)

HROMY ANTAL

okl. kőműves-mester és építési vállalkozó

NYITRÁN, III., UJ-UTCA.

Elvállal minden az építészeti és kőműves-szakmába vágó kisebb és nagyobb munkát úgy helyben mint vidéken; hidak építését a legújabb módszer szerint; beton és vasbeton-munkát és hidakat.

Költségvetéssel és tervekkel készséggel szolgálhat.

6. 6-12.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előlegad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra;

elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban;

felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

10. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!

Meglepő olcsó árak!

FINOM SZINHÁZI CUKORKÁK!

Szebbnél-szebb bonbonierek, valódi Kugler-féle csokoládék és cukorkák

eredeti csomagolásban. Lindt és Gala Peter csokoládék, valamint különféle Dessert, Jour és teasütemények, bonbonok mindenkor legjobban beszerezhetők

a Poór-féle cukrászdában

NYITRA, Bottyán-u. 4. — GALGÓCZ, Erzsébet-u. 7.

Farsangi fánk, kalács rendelésre olcsóbban készülnek mint otthon. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

171. 12-52.

Tisztelettel

K. POÓR M.

!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

1. 52.